

LBRIS

We know
books

JOKHA ALHARTHI

**STĂPÂNELE
LUNII**

Traducere din limba arabă și note
NICOLAE DOBRIȘAN

LITERA

București

MAYYA

Mayya, care era tot timpul ocupată cu mașina ei de cusut marca al-Firașa, „Fluturele“ – de culoare neagră –, s-a trezit pe neașteptate îndrăgostită, ba chiar împătimită de iubire.

O pasiune mută care-i stârnea noapte de noapte fiori în trupul subțiratic, succedându-se în valuri de plâns și suspine. A avut de mai multe ori chiar bănuiala că va pieri cu zile din cauza dorinței insistente de a-l vedea. În timp ce împlinea îngenuncheată rugăciunea din zori, s-a trezit jurând: „Jur pe Allah Mărețul, Doamne, că nu doresc nimic altceva decât să-l văd... Jur pe Allah Mărețul, Doamne, că nu doresc cu nici un chip ca el să privească în ochii mei, ci doar să-l văd... și atât!...“

Mama ei își închipuia că Mayya era atât de tăcută și pierită și că nu se gândește la nimic altceva din lumea aceasta în afară de firele și țesăturile pe care le croiește și le coase și nu aude decât țacănitul mașinii de cusut, în vreme ce ea auzea de fapt toate glasurile și zgomotele din această lume și vedea toate culorile acesteia fără să se clinească întreaga zi și o bună parte din noapte de pe scaunul ei de lemn din spatele mașinii și aproape fără să-și ridice capul decât pentru a lua foarfecile sau

o nouă bobină cu fire din coșulețul de plastic pe care îl ținea tot timpul în micul ei dulăpior. Mama se simțea întrucâtva vinovată pentru că ea mânca atât de puțin și dorea sincer, din toată inima, să se ivească un tânăr care să-i aprecieze măiestria în arta croitoriei, lipsa lăcomiei și puținul cu care se mulțumește și să o conducă într-un minunat cortegiu de nuntă la casa lui.

Și iată că sorții le surâseră și într-o bună zi cel dorit și așteptat se ivi.

Ca de obicei, Mayya ședea pe scaunul ei de lemn din spatele mașinii de cusut, de la capătul coridorului lung, când apăru mamă-sa radiind de fericire și-i zise, punând mâna pe umărul ei:

– Mayya... Fata mea... Băiatul negustorului Suleyman te cere în căsătorie...

Trupul Mayyei fu străfulgerat de fiorii surprizei din cap până în vârfurile picioarelor; mâna mamei deveni neașteptat de grea pe umărul ei; simți că i se usucă gura și văzu firele încolăcindu-se în jurul gâtului ei, asemenea unei funii de spânzurătoare.

– Te socoteam destul de mare ca să nu reacționezi atât de timid, și când colo tu te porți ca o fetișcană, zise mama schițând un zâmbet vag.

Și cu asta discuția se încheie și nu mai deschise nimeni vorba despre acest subiect. Dar mama luă lucrurile în serios și se apucă de treabă cu sârg: pregătirea veșmintelor de nuntă, procurarea parfumurilor, verificarea și eventuala reparare a pernelor și salteluțelor pentru divane și comunicarea veștii printre rude. Surorile ei nu făcură nici un comentariu, iar tatăl îi încredință întreaga răspundere mamei, căci până la urmă era vorba

de una dintre fetele ei, iar de treburile privitoare la căsătorie se ocupă în primul rând femeile.

Mayya renunță la rugăciunea în taină și rosti în schimb în șoaptă: „Doamne, Ți-am jurat... Ți-am jurat că nu vreau nimic... Aș vrea doar să îl văd și eu... Ți-am jurat că nu mă simt îndemnată sau ispășită să săvârșesc nici un păcat și nu voi rosti nici un cuvânt despre ceea ce simt în inima mea... Ți-am jurat în modul cel mai serios, Doamne!... Nu pricep de ce l-ai trimis pe băiatul ăsta, pe fiul negustorului Suleyman, în familia noastră. Vrei să mă pedepsești pentru pasiunea care a pus acum stăpânire pe mine? Dar eu nu l-am lăsat niciodată să înțeleagă că l-aș iubi... Nu le-am spus nici un cuvânt nici surorilor mele... De ce l-ai trimis pe băiatul negustorului Suleyman în casa noastră? Spune-mi și mie, de ce?”

Khawla, sora ei cea mai mică, o provocă încercând s-o tragă de limbă:

– Tu chiar ai de gând să ne părăsești, Mayya?

Dar Mayya tăcu mâlc.

– Și tu ești pregătită, Mayya? o descusu la rândul ei Asmaa', cealaltă soră, chicotind. Îți aduci aminte de sfaturile pe care o beduină le-a dat fiicei sale care tocmai urma să se căsătorească..., să fie mireasă? Le-am descoperit în lucrarea *Al-Mustatraf*, pe care am găsit-o în magazia de vechituri.

– Nu era vorba de *Mustatraf*, se amestecă Mayya în discuție.

– De ce-ți vâri tu nasul unde nu îți fierbe oala? o repezi Asmaa'. Ce știi tu despre cărți?... Este vorba de niște sfaturi menționate în lucrarea *Al-Mustatraf fi kull*

fann mustazraf – cartea legată, cu copertă roșie, din raftul al doilea... O știi, *Partea amuzantă din fiecare lucru nou*. Beduina îi recomandă miresei să se spele cu multă apă, să își fardeze pleoapele cu mult *kubl*¹ și să fie foarte atentă la ceea ce mănâncă și bea.

– Da, aprobă Mayya, stând totuși pe gânduri și adăugând mai degrabă în glumă: Și să râd dacă el râde, și să plâng dacă el plânge, și să fiu mulțumită de ceea ce-l face pe el mulțumit... Nu-i așa?

– Ce-i cu tine, Mayya? interveni Khawla. Femeia beduină n-a pomenit toate trăsnăile astea pe care ni le-ai înșirat tu. Ea a vrut doar să îi recomande miresei să se bucure când el se bucură și să se întristeze dacă el este trist.

– Dar cine se întristează dacă eu sunt tristă? întrebă Mayya aproape în șoaptă, dar cuvântul „tristă“ fu sesizat și sună discordant, stârnind nemulțumirea și nedumerirea surorilor.

Când l-a văzut pe Ali ben Khallaf, el tocmai se întorsese de la Londra cu mâna goală, după câțiva ani petrecuți acolo, chipurile „la studii“. Faptul că n-a obținut nici o diplomă n-a avut nici o importanță pentru Mayya pe care a electrizat-o de îndată ce i-au căzut ochii asupra lui. Era așa de înalt încât norii care pluteau grăbiți pe cer păreau că îi ating creștetul capului și atât de subțire, încât primul gând al Mayyei a fost să-l sprijine cu propriul corp împotriva vântului care purta norii undeva neștiut de departe. Era întruchiparea nobleței, semănând cu un sfânt. Într-un cuvânt, el nu putea fi

¹ Preparat cosmetic oriental tradițional cu care femeile își colorează sprâncenele, genele și marginile pleoapelor

ca acei oameni obișnuiți pe care-i potopește sudoarea și care dorm pe ei și nu părea a fi în stare să adreseze vorbe urâte cuiva.

– Îți jur Ție, Doamne, că nu doresc decât să-l mai văd încă o dată...

Și-l văzu din nou în sezonul recoltării curmalelor, rezemat de trunchiul unui palmier; își scosese *kumma*¹ de pe cap și o așezase lângă picioare.

La vederea lui o podidiră lacrimile de emoție; se retrase înspre capătul canalului de irigat prin care se scurgea apa și izbucni în hohote de plâns.

Apoi reuși să-și adune toate gândurile și și le fixă asupra spiritului lui. Adună toți atomii din făptura ei și-i ținui în făptura lui. Își întrerupse respirația, iar bătăile inimii erau aproape să i se oprească din pricina concentrării excesive, violente. Mayya își orientă întregul ei spirit cu toată forța în direcția spiritului lui. Îl trimise spre el, detașându-se complet de lumea materială din jurul ei. Trupul ei se contractă convulsiv și fu gata să se prăbușească, în timp ce-i transmitea întreaga sa energie uriașă. Apoi așteptă un semnal dinspre el – orice dovadă că spiritul lui a recepționat mesajul ei –, dar nu primi nici o astfel de confirmare, nu-i sosi nici un semnal, nici un răspuns.

– Îți jur, Doamne, că nu doresc decât să-l mai văd încă o dată cu sudoarea scurgându-i-se pe frunte, sprinjindu-se cu mâna de tulpina palmierului, aruncând din gură un sâmbure de curmală. Îți jur, Doamne, că

¹ Fes cilindric, cu broderii colorate, purtat de localnicii din unele zone ale Omanului

nu voi spune nimănui nici o vorbă despre această mare involburată din sufletul meu care amenință să mă înghită. Îți jur Ție, Doamne, că nu doresc să privească înspre mine! La urma urmei, cine sunt eu? O biată făptură care nu știe nimic altceva în afară de croitorie. Nu sunt nici cultă, așa cum este Asmaa', nici frumoasă, așa cum este Khawla. Îți jur, Doamne, că sunt în stare să rabd și o lună de zile, dar după această lună, o să îmi îngădui să-l văd? Îți jur Ție, Doamne, că nu voi omite nici una din rugăciunile obligatorii și nici rugăciunile suplimentare și nici nu voi visa să săvârșesc ceva care ar putea să Te mânie. Îți jur, Doamne, că nu vreau să-i ating nici mâna, nici părul. Și-ți mai jur Ție, Doamne, că nu doresc să-i șterg sudoarea de pe frunte sub cren-gile palmierului.

Și plânse, plânse îndelung, iar când fiul negustorului Suleyman se ivi pe neașteptate în casa lor, renunță la rugăciune și nu mai reveni la ea decât după căsătorie. Își zise că această vizită trebuie să fie răsplata pentru jurămintele ei. Allah știe prea bine că ea nu a fost sinceră în nici unul din cuvintele jurămintelor și a pedepsit-o pentru păcatele ei.

Când, după câteva luni, rămase gravidă, își dori ca nașterea ei să fie la fel de ușoară ca nașterile mamei sale. Își aduse aminte cuvânt cu cuvânt ceva ce îi spusese mama ei:

– Alergam după o găină prin curte ca să o tai pentru unchiul meu care a venit fără să ne anunțe, luându-ne prin surprindere, înainte de masa de prânz. Am simțit deodată că trupul mi se sfâșie în bucăți și am căzut pe

pământ zvârcolindu-mă de durere. Tatăl tău a venit cât ai bate din palme cu moașa Mariya, care, de îndată ce m-a văzut, a zis: I-a venit sorocul... Aceasta m-a sprijinit ca să intrăm în cameră și a închis ușa în urma ei. M-a ajutat să rămân în picioare și mi-a ridicat amândouă mâinile ca să mă țin cu toată puterea de cuiul gros fixat în perete. Când au început să mă lase picioarele, *daya* Mariya a țipat la mine: Rușine! Fiica Șeykhului¹ Mas'ud o să nască în poziție culcată fiindcă n-a fost în stare să se țină pe picioare! Și am rămas atârnată de cuiul sau țărșul ăla – cum i se mai zice – până ce ai alunecat din mine, *Mayya*, în șalvării mei. Și era cât pe ce să mori strangulată, dacă *daya* Mariya nu mi-ar fi dezlegat mâinile și nu te-ar fi tras afară... Chiar așa, jur pe Allah! Și astfel nu am rămas nici o clipă dezgolită și nu mi-a văzut nici o făptură corpul... Voi duceți-vă degrabă la spitalele din Maskad² și deveniți obiecte de amuzament pentru indiencele și pentru creștinele care lucrează acolo... Chiar așa, jur pe Allah, *Mayya*! V-am adus pe lume pe tine și pe surorile tale stând așa cum stă iapa când fată... Allah să fie milostiv cu tine, *daya* Mariya. Mă țineam de cui cu amândouă mâinile și ea țipa la mine: Va fi vai de tine dacă aud un țipăt... Toate femeile nasc. Te faci de răs, dacă plângi... Te faci de răs, fiică a Șeykhului... Și n-am rostit nici un alt cuvânt. În afară de: Doamne, în vreme ce astăzi femeile nasc în poziție întinsă, culcate, și bărbații aud țipetele lor de

¹ Titlu purtat de șefii triburilor, clanurilor sau ai unor localități

² Rostirea dialectală a numelui capitalei Omanului, forma literară fiind Muscat

la capătul spitalului... A dispărut rușinea... Chiar așa, jur pe Allah!

Când ajunse să nu mai poată dormi din pricina rotunjirii burticii, Mayya i se adresa băiatului negustorului Suleyman, zicându-i:

– Ascultă, bărbate, eu n-am chef să nasc aici, de față cu moașele astea adunate grămadă în jurul meu. Vreau să mă duci la Maskad.

– Ți-am spus de nenumărate ori, o întrerupse el, că numele corect al orașului este Muscat, nu Maskad.

– Vreau să nasc la spitalul al-Sa'ada, continuă ea ca și când n-ar fi auzit observația lui. Ți-ar plăcea ca băiatul meu să vină pe lume ajutat de mâini creștine?

Mayya tăcu, dar când intră în luna a noua, soțul ei o duse la unchiul lui din Wadi Aday – o suburbie a capitalei Muscat – și aduse pe lume o fetiță sfrijită la spitalul al-Sa'ada, „Fericirea“, care aparținea misionarilor.

Mayya deschise ochii și o văzu pe copila ei în brațele mamei sale. Adormi și, când deschise ochii din nou, fetița sugea la sânul ei. Când băiatul negustorului Suleyman veni să-și vadă odrasla, Mayya îi spuse că ea ar vrea ca aceasta să primească numele London. În primul moment, el își închipui că este obosită din cauza nașterii și că delirează. În ziua următoare, se întoarse cu fetița și cu mama ei la unchiul său și-și anunță rudele că nou-născuta a primit numele London. Soția unchiului soțului ei le prepară o supă de pui proaspăt și-i coapse niște lipii subțiri preparate special pentru noile mame și-i dădu să bea schinduf cu miere. Apoi o ajută să se spele pe mâini și se așeză lângă patul ei.

– Mayya, fata mea..., îi zise încercând să o ia pe departe, cu binișorul.

– Da...

– Tu insiști ca nou-născuta să primească acest nume ciudat? o întrebă, mângâind-o pe umăr. Crezi că a mai dat sau o să mai dea cineva unei fetițe abia venite pe lume numele London? Țasta-i un nume de țară, fata mea... O țară creștină... Toți ne-am mirat foarte tare. Cred că starea ta îți îngăduie acum să te mai gândești ce nume ar fi mai nimerit să îi dai fetiței tale... De pildă, ai putea să îi dai numele mamei tale: Saalima!...

– De ce, draga ochilor mei, vrei să îi dea numele meu, de vreme ce eu sunt încă în viață? protestă aceasta. Te aștepti cumva să mor curând și vrei ca fetița să-mi moștenească numele?

– Doamne ferește! se grăbi soția unchiului să repare greșeala. N-am avut intenția să... Dar mulți oameni dau copiilor numele părinților lor care sunt sănătoși și teferi... Să fii ferită de rău, Saalima!... Zi-i Mariya sau Zaynab sau Safiya..., orice alt nume în afară de London!...

– Dar ce are numele London? De ce nu vă place? Există o femeie cu numele London chiar în orașul omanez Jaalaan...

– Să știi că nu acesta este adevăratul ei nume..., interveni soția unchiului simțind că-și pierde răbdarea. Aceasta este doar o poreclă. I-a zis lumea așa pentru că are pielea foarte albă... Pe când fetița ta, să ne fie cu iertare...

Mayya o așeză pe fetiță în poală și insistă:

–Nu este ea atât de albă cum sunt cei din familia băiatului negustorului, dar ea este fetița lor și o cheamă London... Și cu asta, basta!

Saalima socoti că a sosit timpul ca fiica și nepoata ei să se întoarcă acasă în al-Awafi pentru a continua după datină cele patruzeci de zile de lăuzie în casa mamei sale și sub supravegherea ei.

–Ascultă, băiatul meu Abdallah! i se adresează apoi soțului fiicei sale, zicându-i cu afecțiune: Aceasta este soția ta. Ai fost binecuvântat cu o fetiță. Fata este o binecuvântare fiindcă o ajută pe mama ei în creșterea și educarea fraților care urmează după ea. Avem nevoie, pentru purificarea noii mame, de patruzeci de găini vii, de un urcior mare cu miere pură din regiunile muntoase și de o oală cu unt de vacă de la țară... Când o să împlinescă o săptămână, tunde părul lui London și dă de pomană o cantitate de argint egală cu greutatea lui și sacrifică o oaie și împarte carnea ei săracilor.

Rosti sunetele numelui London cu vădită emfază. Chipul lui Abdallah se schimbă, dar el dădu din cap aprobator și porni pe drumul de întoarcere împreună cu mica lui familie și cu soacra lui în satul lor, al-Awafi.